

Original Article

Educational Needs Assessment of Faculty Members of Qom University of Medical Sciences, (Iran)

Fatemeh Sadat Izadkhah¹ , Mohtasham Ghaffari² , Siamak Mohebi¹ ,

Zabihollah Gharlipour^{3*} , Zohre Ahmadi¹

¹Department of Health Education & Health Promotion, Faculty of Health, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.

²Environmental & Occupational Hazards Control Research Center, Faculty of Health & Safety, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

³Medical Education Development Center, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.

***Corresponding Author:**
Zabihollah Gharlipour;
Medical Education Development Center, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.

Email:
gharlipourz@yahoo.com

Received: 18 May, 2019
Accepted: 18 Sep, 2019

Abstract

Background and Objectives: Since one of the methods of educational needs assessment is self-assessment, thus, it can be useful to determine the training required by professors based on their job descriptions. The purpose of this study was educational needs assessment of the faculty members of Qom University of Medical Sciences.

Methods: This analytical descriptive cross-sectional study was carried on all faculty members of Qom University of Medical Sciences. Sampling method was census and 142 participants were included in the study. Data collection tools included demographic questionnaire and faculty members' educational needs assessment questionnaire with 6 domains that was completed by the faculty members. Data were analyzed using Pearson correlation coefficient, Independent t-test, and one way ANOVA.

Results: In this study, the most needs in the field of education (how to develop creativity in the students, in the field of research (design and implementation of secondary research), in the field of individual development (how to work with SPSS software), in the field of executive and management activities (motivation management), in the field of therapeutic services and health promotion; (professional rules and regulations), and in the field of specialized activities outside the university (methods of providing individual counseling services to the community), were reported as the top priorities of the professors.

Conclusion: According to the results of this study, it is recommended that the Education Development Center of the university should take action according to the identified educational needs based on the priorities in order to organize workshops and training courses tailored to the needs of faculty members.

Keywords: Needs assessment; Education; Faculty member.

DOI: 10.29252/qums.13.9.69

نیازسنجی آموزشی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی قم

فاطمه سادات ایزدخواه^۱، محتشم غفاری^۲، سیامک محبی^۱، ذبیح اله قارلی پور^{۳*}، زهره احمدی^۱

چکیده

زمینه و هدف: از آنجایی که یکی از روش های نیازسنجی آموزشی، خودارزیابی است؛ بنابراین تعیین آموزش های مورد نیاز اساتید براساس شرح وظایف آنها می تواند مفید باشد. در این مطالعه، نیازسنجی آموزشی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی قم بررسی گردید.

روش بررسی: این مطالعه به روش توصیفی - تحلیلی از نوع مقطعی بر روی تمامی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی قم در سال ۱۳۹۷ انجام شد. روش نمونه گیری به صورت سرشماری بود که ۱۴۲ نفر مشارکت کردند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل پرسشنامه های دموگرافیک و نیازسنجی آموزشی اعضای هیئت علمی، در ۶ حیطه توسط اعضا تکمیل گردید. داده ها با استفاده از آزمون های آماری ضریب همبستگی پیرسون، تی مستقل و واریانس یک طرفه تجزیه و تحلیل شدند.

یافته ها: در این مطالعه، بیشترین نیاز در حیطه آموزش (نحوه پرورش خلاقیت در دانشجویان)، حیطه پژوهش (طراحی و اجرای پژوهش های ثانویه)، حیطه توسعه فردی (نحوه کار با نرم افزار SPSS)، حیطه فعالیت های اجرایی و مدیریتی (مدیریت انگیزه)، حیطه خدمات درمانی و ارتقای سلامت (قوانین و مقررات حرفه ای) و در حیطه فعالیت های تخصصی خارج از دانشگاه (روش های ارائه خدمات مشاوره ای فردی به جامعه)، به عنوان اولویت های اول اساتید گزارش شد.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه، باید براساس نیازهای آموزشی شناسایی شده طبق اولویت بندی، در جهت برگزاری کارگاه های آموزشی و دوره های آموزشی متناسب با نیاز اعضای هیئت علمی اقدام کند.

اگرچه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

^۲مرکز تحقیقات کنترل عوامل زیان آور محیط و کار، دانشکده بهداشت و ایمنی، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

^۳مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

*نویسنده مسئول مکاتبات:

ذبیح اله قارلی پور؛ مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

آدرس پست الکترونیکی:
gharlipourz@yahoo.com

تاریخ دریافت: ۹۸/۲/۲۸

تاریخ پذیرش: ۹۸/۶/۲۷

لطفاً به این مقاله به صورت زیر استناد نمایید:

Izadkhah FS, Ghaffari M, Mohebi S, Gharlipour Z, Ahmadi Z. Educational needs assessment of faculty members of Qom University of Medical Sciences, (Iran). Qom Univ Med Sci J 2019;13(9):69-79. [Full Text in Persian]

مقدمه

اعضای هیئت علمی، به عنوان مهم ترین سرمایه هر مؤسسه آموزش عالی (۱)، نقش مهمی در بهبود کیفیت آموزش عالی برعهده دارند (۲). از جمله دغدغه هایی که همواره نظام آموزش عالی برای دستیابی به آن تلاش می کند، کیفیت آموزشی و پژوهشی است (۳). بنابراین، گام اساسی جهت رسیدن به این هدف، نیازسنجی آموزشی می باشد. نیازسنجی، فرآیند جمع آوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات بوده که براساس آن نیازهای افراد، گروه ها و جوامع شناسایی می شود (۴). از جمله مزایای نیازسنجی آموزشی می توان به تنظیم اهداف دوره های آموزشی؛ به گونه ای که بیشترین ارتباط را با فعالیت های حرفه ای شرکت کنندگان داشته باشد و از طریق فعالیت های انجام گرفته در دوره آموزشی قابل دستیابی باشد، اشاره کرد (۵). اعضای هیئت علمی جهت سازگاری با تغییرات جدید محیط و فضای آموزشی، همچنین افزایش مهارت های آموزش و پژوهش، به برنامه های توانمندسازی نیاز دارند (۶). توانمندسازی، فرآیندی است که اعضای هیئت علمی برای ایفای نقش های مختلف آموزشی آماده می شوند و موجب شده تا اعضای هیئت علمی در راستای مولد بودن و به روز بودن تقویت گردند (۷). امروزه نیازسنجی آموزشی اساتید دانشگاه، با هدف توانمندسازی اعضای هیئت علمی به انجام می رسد. در سال های گذشته نیز در این زمینه تحقیقات متعددی انجام شده است. نیازسنجی، فرآیندی ضروری از برنامه های آموزشی بوده که بدون آن، هدف و مسیر حرکت مشخص نمی شود. در دانشگاه ایندیانا غربی (سال ۲۰۰۹)، با بررسی نیازهای آموزشی اعضای هیئت علمی دانشگاه، مواردی همچون طراحی فعالیت ها برای یادگیری و ارزیابی، مدیریت کلاس، انگیزش دانشجویان، مدیریت دانشجویان چالش برانگیز، آموزش آزمایشگاهی، بالینی و رفتار حرفه ای در محیط دانشگاه به عنوان نیاز آموزشی مطرح گردید (۸-۱۱). Adkoli و همکاران در مطالعه ای که در دانشگاه ملک فیصل عربستان (سال ۲۰۱۰) انجام دادند، نیازهای آموزشی اعضای هیئت علمی را موضوعاتی همچون برنامه ریزی و آموزش بالینی، طراحی برنامه درسی و توسعه منابع یادگیری، ارزشیابی فراگیران، تحقیق عملی، آگاهی از اصول آموزش و پرورش، مهارت در تصمیم گیری، همچنین مهارت های مدیریتی و ارتباطی

عنوان کردند (۱۲). شهیدی و همکاران نیز به نقل از Grant می نویسند آموزش، به ویژه آموزش پزشکی اگر براساس نیازسنجی و مرتبط با عملکرد باشد، برانگیزاننده و محرک خواهد بود (۱۳). در برخی دانشگاه های علوم پزشکی کشور، نیازسنجی آموزشی اساتید انجام شده است. نتایج مطالعه نیازسنجی آموزشی آویژگان و همکاران (سال ۱۳۸۷)، در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان نشان داد اولویت های نخست اعضای هیئت علمی بالینی در حیطه آموزش (نیاز به آموزش یادگیری مداوم و خودآموزی در دانشجویان)، حیطه پژوهش (مهارت تحلیل آماری داده ها)، حیطه توسعه فردی (مکالمه به زبان انگلیسی)، حیطه فعالیت های اجرایی و مدیریتی (مدیریت زمان)، حیطه خدمات درمانی و ارتقای سلامت (نحوه ثبت اطلاعات بیمار)، حیطه فعالیت های تخصصی خارج از دانشگاه (اصول و روش های ارائه آموزش و مشاوره به جامعه توسط رسانه های ارتباط جمعی) می باشد (۱۴). از آنجایی که یکی از روش های نیازسنجی آموزشی، خودارزیابی است؛ لذا تعیین آموزش های مورد نیاز اساتید، براساس شرح وظایف آن ها می تواند مفید باشد (۱۵). در این مطالعه برای اولین بار نیازسنجی آموزشی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی قم طبق وظایف بیان شده در حیطه های مختلف بررسی گردید.

روش بررسی

این مطالعه به روش توصیفی - تحلیلی از نوع مقطعی (Cross-sectional)، بر روی تمامی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی قم در سال ۱۳۹۷ انجام شد.

رضایت از شرکت در مطالعه از معیارهای ورود و تکمیل ناقص پرسشنامه، معیار خروج از مطالعه در نظر گرفته شد.

روش نمونه گیری به صورت سرشماری بود که در نهایت، ۱۴۲ نفر انتخاب شدند. داده ها با استفاده از پرسشنامه های دموگرافیک و نیازسنجی آموزشی اعضای هیئت علمی در شش حیطه جمع آوری شد.

پرسشنامه دموگرافیک شامل ۹ سؤال بود که متغیرهایی همچون سن، جنس، حوزه فعالیت (علوم بالینی یا علوم پایه)، سطح تحصیلات، رشته تحصیلی، دانشکده، وضعیت استخدام، سابقه تدریس و مرتبه علمی را دربرمی گرفت.

پرسشنامه نیازسنجی آموزشی اعضای هیئت علمی توسط آویژگان و همکاران (۱۴)، براساس شرح وظایف اعضای هیئت علمی در شش حیطه (مصوب معاونت آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی)، طراحی و روایی و پایایی آن نیز مورد تأیید قرار گرفت. این شش حیطه، محورهای اصلی گویه‌های پرسشنامه را تشکیل می‌دادند که شامل ۹۸ سؤال در حیطه‌های مختلف: آموزش (۲۷ سؤال)، پژوهش (۲۴ سؤال)، توسعه فردی (۲۳ سؤال) در دو بخش نحوه استفاده از نرم‌افزارهای کاربردی و آموزش زبان انگلیسی، حیطه فعالیت‌های اجرایی و مدیریتی (۱۲ سؤال)، حیطه خدمات درمانی و ارتقای سلامت (۹ سؤال) و حیطه فعالیت‌های تخصصی خارج از دانشگاه (۳ سؤال) بود. نحوه امتیازدهی برای هر سؤال به این صورت بود که عضو هیئت علمی براساس احساس نیاز به هر سؤال، عدد ۲۰ را به بیشترین احساس نیاز و عدد ۱ را به کمترین احساس نیاز در هر حیطه اختصاص می‌داد. جهت سنجش روایی محتوا نیز از پانل متخصصان صاحب‌نظر (۶ نفر از افراد صاحب‌نظر در آموزش پزشکی) استفاده شد و پایایی آن به کمک روش دو نیمه‌کردن، ۰/۹۸۷۷ به‌دست آمد (۱۴).

در این مطالعه با رعایت نکات اخلاقی، افراد داوطلبانه و با رضایت آگاهانه شرکت کردند و پرسشنامه‌ها بدون ذکر نام در اختیار آنان قرار گرفت.

داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS نسخه ۲۰، آمار توصیفی (توزیع فراوانی و شاخص‌های مرکزی)، آزمون‌های آماری ضریب همبستگی پیرسون، تی مستقل و واریانس یک‌طرفه تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها

در این مطالعه، ۸۹ نفر (۶۳/۱٪) مرد و ۵۲ نفر (۳۶/۹٪) زن بودند. ۷۱ نفر (۵۰٪) در حوزه بالینی و ۶۹ نفر (۴۹/۳٪) در حوزه علوم پایه فعالیت می‌کردند. ۳۳ نفر (۲۳/۲٪) کارشناس ارشد، ۵۹ نفر (۴۱/۵٪) دکتری تخصصی، ۳۱ نفر (۲۱/۸٪) متخصص و ۱۹ نفر (۱۳/۴٪) فوق تخصص بودند. محل تدریس ۵۵ نفر (۳۹٪) در دانشکده پزشکی، ۳۲ نفر (۲۲/۷٪) دانشکده بهداشت، ۲۳ نفر (۱۶/۳٪) دانشکده دندانپزشکی، ۱۲ نفر (۸/۵٪) پیراپزشکی و

۱۹ نفر (۱۳/۵٪) دانشکده پرستاری و مامایی بود. ۲۳ نفر (۱۷/۴٪) قراردادی، ۶ نفر (۴/۵٪) آزمایشی، ۵۳ نفر (۴۰/۲٪) پیمانی، ۲۰ نفر (۱۵/۲٪) رسمی و ۳۰ نفر (۲۲/۷٪) طرحی و متعهد به خدمت و ۳۴ نفر (۲۱/۴٪) مربی، ۹۸ نفر (۶۹/۵٪) استادیار، ۶ نفر (۴/۳٪) دانشیار و ۳ نفر (۲/۱٪) استاد بودند. میانگین سن اعضای هیئت علمی برابر با ۳۹/۶ سال و میانگین سابقه تدریس برابر با ۷/۵۸ سال برآورد شد.

بیشترین نیاز اعضای هیئت علمی در حیطه آموزش؛ به‌نحوه پرورش خلاقیت در دانشجویان، نحوه پرورش یادگیری مادام‌العمر، خودآموزی و مهارت‌های نحوه ارتقای انگیزه دانشجویان، اختصاص داده شد و کمترین نیاز برای مهارت‌های نحوه تعیین حداقل آموزشی، اولویت‌بندی آن‌ها، نحوه تهیه راهنمای مطالعه و چگونگی تهیه طرح درس ذکر گردید (جدول شماره ۱)

در حیطه پژوهش نیز سه اولویت اول شامل: طراحی و اجرای پروژه‌های تحقیقاتی ثانویه (متا آنالیز، مرور سیستماتیک و غیره)، مهارت تحلیل آماری داده‌ها، شناخت محل‌ها و شرایط دریافت حمایت‌های علمی، مالی و مدیریتی جهت پژوهش و سه اولویت آخر متشکل از مقاله‌نویسی به زبان فارسی، نحوه برگزاری ژورنال کلوب، جستجوی متون، منابع علمی و بانک‌های اطلاعاتی شناسایی شد.

در حیطه توسعه فردی در قسمت نرم‌افزارهای کاربردی، بیشترین نیاز به SPSS، Photo Shop، Reference Manager و کمترین نیاز به Internet Explorer، Power Point و Windows بیان شد. در حیطه توسعه فردی در قسمت آموزش زبان انگلیسی، سه اولویت اول شامل: چگونگی استفاده از دوره‌های کوتاه‌مدت، درازمدت و فرصت‌های مطالعاتی، نحوه ارتباط با اعضای هیئت علمی داخل و خارج، همچنین محاوره و سه اولویت آخر متشکل از بودجه‌بندی و برنامه‌ریزی اقتصادی در حرفه، نحوه خودارزیابی و ارزیابی از همکار و ترجمه متون علمی تشخیص داده شد.

در حیطه فعالیت‌های اجرایی و مدیریتی سه اولویت اول شامل: مدیریت انگیزه، مدیریت آموزشی، مدیریت مؤثر جلسات و سه اولویت آخر متشکل از تصمیم‌گیری، مدیریت عمومی و برنامه‌ریزی نیروی انسانی بود.

در حیطه خدمات درمانی و ارتقای سلامت سه اولویت اول را قوانین و مقررات حرفه‌ای (تخصصی، دانشگاهی)، آموزش ارائه خدمات ادغام‌یافته (Multi-disciplinary)، نحوه رعایت اصول اخلاقی و انسانی در موارد اختلاف‌برانگیز و سه اولویت آخر را نحوه راه‌اندازی و مدیریت آزمایشگاه، نحوه ثبت اطلاعات بیمار، تکمیل مدارک پزشکی (رایانه‌ای کردن) و نحوه ایجاد بانک اطلاعاتی، نحوه درخواست و پاسخ‌گویی مشاوره‌های پزشکی در این حیطه تشکیل می‌داد.

در حیطه فعالیت‌های تخصصی خارج از دانشگاه نیز نیاز به روش‌های ارائه خدمات مشاوره‌ای فردی به جامعه، وظایف و نحوه فعالیت انجمن‌های علمی، اصول و روش‌های ارائه آموزش و مشاوره به جامعه توسط رسانه‌های جمعی به ترتیب بیان شد.

جدول شماره ۱: ترتیب اولویت حیطه‌های مربوط به نیازهای آموزشی اعضای هیئت علمی

حیطه اول وظایف هیئت علمی: آموزش			
ترتیب اولویت	گویه	میانگین $\pm$ انحراف معیار	دامنه
۱	نحوه پرورش خلاقیت در دانشجویان	۱۳/۵۳ $\pm$ ۵/۸۰	۱-۲۰
۲	نحوه پرورش یادگیری مادام‌العمر و خودآموزی در دانشجویان	۱۳/۵۲ $\pm$ ۵/۹۷	۱-۲۰
۳	نحوه ارتقای انگیزه دانشجویان	۱۳/۲۶ $\pm$ ۶/۰۸	۱-۲۰
۲۵	نحوه تعیین حداقل‌های آموزشی و اولویت‌بندی آن‌ها	۱۰/۰۸ $\pm$ ۶/۱۲	۱-۲۰
۲۶	نحوه تهیه راهنمای مطالعه: study guide	۱۰/۰۵ $\pm$ ۶/۴۸	۱-۲۰
۲۷	چگونگی تهیه طرح درس	۸/۴ $\pm$ ۶/۳۲	۱-۲۰
حیطه دوم وظایف هیئت علمی: پژوهش			
۱	طراحی و اجرای پروژه‌های پژوهش‌های ثانویه (متا آنالیز، مرور سیستماتیک و غیره)	۱۴/۹۳ $\pm$ ۵/۳۵	۱-۲۰
۲	مهارت تحلیل آماری داده‌ها	۱۴/۹۲ $\pm$ ۶/۳۵	۱-۲۰
۳	شناخت محل‌ها و شرایط دریافت حمایت‌های علمی، مالی و مدیریتی جهت پژوهش	۱۴/۴۵ $\pm$ ۵/۴۴	۱-۲۰
۲۲	مقاله‌نویسی به زبان فارسی	۱۱/۲۲ $\pm$ ۶/۴۴	۱-۲۰
۲۳	نحوه برگزاری ژورنال کلاب	۱۱/۰۵ $\pm$ ۶/۳۰	۱-۲۰
۲۴	جستجوی متون و منابع علمی و بانک‌های اطلاعاتی	۱۰/۸۵ $\pm$ ۶/۰۹	۱-۲۰
حیطه سوم وظایف هیئت علمی: توسعه فردی			
نحوه استفاده از نرم‌افزارهای کاربردی			
۱	SPSS	۱۳/۴۰ $\pm$ ۶/۰۱	۱-۲۰
۲	Photo Shop	۱۳/۱۲ $\pm$ ۶/۴۸	۱-۲۰
۳	Reference Manager	۱۲/۶۴ $\pm$ ۶/۸۴	۱-۲۰
۸	Power Point	۸/۴۲ $\pm$ ۶/۸۱	۱-۲۰
۹	Internet Explorer	۸/۴۰ $\pm$ ۶/۸۱	۱-۲۰
۱۰	Windows	۸/۳۶ $\pm$ ۶/۶۴	۱-۲۰
آموزش زبان انگلیسی			
۱	چگونگی استفاده از دوره‌های کوتاه‌مدت، درازمدت و فرصت‌های مطالعاتی	۱۴/۵۷ $\pm$ ۶/۵۰	۱-۲۰
۲	محاوره	۱۴/۰۹ $\pm$ ۶/۴۴	۱-۲۰
۳	نحوه ارتباط با اعضای هیئت علمی داخل و خارج	۱۴/۰۷ $\pm$ ۶/۵۱	۱-۲۰
۱۱	بودجه‌بندی و برنامه‌ریزی اقتصادی در حرفه	۱۱/۹۳ $\pm$ ۶/۶۴	۱-۲۰
۱۲	نحوه خودارزیابی و ارزیابی از همکار	۱۱/۵۰ $\pm$ ۶/۱۶	۱-۲۰
۱۳	ترجمه متون علمی	۱۱/۴۲ $\pm$ ۷/۳۱	۱-۲۰
حیطه چهارم وظایف هیئت علمی: فعالیت‌های اجرایی و مدیریتی			
۱	مدیریت انگیزه	۶۶/۰۷ $\pm$ ۱۲/۹۸	۱-۲۰
۲	مدیریت آموزشی	۱۲/۸۱ $\pm$ ۶/۳۲	۱-۲۰
۳	مدیریت مؤثر جلسات	۱۲/۷۰ $\pm$ ۶/۳۷	۱-۲۰
۱۰	تصمیم‌گیری	۱۲/۳۸ $\pm$ ۶/۶۴	۱-۲۰
۱۱	مدیریت عمومی	۱۱/۹۲ $\pm$ ۶/۳۶	۱-۲۰
۱۲	برنامه‌ریزی نیروی انسانی	۱۱/۵۶ $\pm$ ۶/۶۳	۱-۲۰

حیطه پنجم وظایف هیئت علمی: خدمات درمانی و ارتقای سلامت		
۱	قوانین و مقررات حرفه‌ای (تخصصی، دانشگاهی)	۱۲/۲۲±۶/۵۸
۲	آموزش ارائه خدمات ادغام یافته (Multi-disciplinary)	۱۱/۱۶±۶/۵۲
۳	نحوه رعایت اصول اخلاقی و انسانی در موارد اختلاف برانگیز	۱۰/۸۷±۷/۰۲
۷	نحوه راه اندازی و مدیریت آزمایشگاه	۱۰/۴۲±۷/۲۵
۸	نحوه ثبت اطلاعات بیمار، تکمیل مدارک پزشکی و نحوه ایجاد بانک اطلاعاتی	۹/۲۲±۶/۶۰
۹	نحوه درخواست و پاسخ گویی مشاوره های پزشکی	۸/۷۵±۶/۶۱
حیطه ششم وظایف هیئت علمی: فعالیت های تخصصی خارج از دانشگاه		
۱	روش های ارائه خدمات مشاوره ای فردی به جامعه	۱۱/۸۲±۶/۳۳
۲	وظایف و نحوه فعالیت انجمن های علمی	۱۱/۶۱±۶/۴۰
۳	اصول و روش های ارائه آموزش و مشاوره به جامعه توسط رسانه های جمعی	۱۱/۴۰±۶/۲۱

براساس نمره و درصد کسب شده در هر حیطه، نیازها به ترتیب در حیطه پژوهش، آموزش، توسعه فردی (آموزش زبان انگلیسی)، حیطه فعالیت های اجرایی و مدیریتی، حیطه توسعه فردی خدمات درمانی اولویت بندی شدند (جدول شماره ۲).

جدول شماره ۲: فراوانی و درصد هر کدام از حیطه نیازهای آموزشی اعضای هیئت علمی

حیطه ها	نمره	درصد	دامنه
آموزش	۳۶۱	۶۶/۸	۲۷-۵۴۰
پژوهش	۳۳۴	۶۹/۵	۲۴-۴۸۰
توسعه فردی (آموزش زبان انگلیسی)	۱۷۳	۶۶/۵	۱۳-۲۶۰
فعالیت های اجرایی و مدیریتی	۱۴۸	۶۱/۶۶	۱۲-۲۴۰
توسعه فردی (نرم افزارهای کاربردی)	۱۰۸	۵۴	۲۰-۲۰۰
خدمات درمانی و ارتقای سلامت	۹۳	۵۱/۶۶	۹-۱۸۰
فعالیت های تخصصی خارج از دانشگاه	۳۴	۵۶/۶۶	۳-۶۰

بین سابقه تدریس و حیطه آموزش، ارتباط مثبت و معنی داری وجود داشت ($t=0/28$, $p=0/002$)؛ به طوری که با افزایش سابقه تدریس، نیاز به مهارت های حیطه آموزش نیز افزایش می یافت، ولی بین جنسیت و وضعیت استخدام با حیطه های شش گانه وظایف اعضای هیئت علمی، ارتباط معنی داری مشاهده نشد ($p>0/05$).

بحث

شناخت و تحلیل نیازهای آموزشی، پیش نیاز هر نظام آموزشی موفق است و اگر به درستی انجام گیرد، زمینه مناسب برای حرکت درست سایر عناصر برنامه ها در حین اجرا مهیا شده و در نتیجه مبنای دقیق تری برای تضمین کیفیت و اثربخشی برنامه آموزشی حاصل می شود.

در این مطالعه بین حوزه فعالیت اعضای هیئت علمی (علوم بالینی و علوم پایه) با حیطه آموزش ($p=0/03$)، همچنین با حیطه خدمات درمانی و ارتقای سلامت، ارتباط معنی داری وجود داشت ($p=0/01$)؛ به طوری که در حوزه علوم پایه نسبت به علوم بالینی، نیاز بیشتر به مهارت های حیطه آموزش و در حوزه علوم بالینی، نیاز بیشتر به مهارت های حیطه خدمات درمانی و ارتقای سلامت احساس می شد. بین سطح تحصیلات و حیطه توسعه فردی (نحوه استفاده از نرم افزارهای کاربردی) نیز ارتباط معنی داری مشاهده گردید ($p=0/04$)؛ به طوری که این نیاز بین افراد با مدرک تخصص، بیشتر از سایرین بود.

چنین شرایطی ایجاد می کند تا مدرسان از قابلیت های حرفه ای بالایی برخوردار باشند و صلاحیت های لازم را در زمینه توانمندی های تدریس به دست آورند؛ بنابراین شناسایی نیازهای آموزشی آنان از موضوعات مهم در فرآیند برنامه ریزی آموزشی به شمار می آید. با وجود ضرورت و اهمیت نیازسنجی، اغلب ملاحظه می شود برنامه های آموزشی طراحی شده، اهداف مورد نظر را تأمین نکرده و همواره بین وضع موجود و مطلوب فاصله قابل توجهی وجود دارد.

در پژوهش حاضر، نتایج نشان داد در حیطه آموزش، اعضای هیئت علمی به مهارت های نحوه ارتقای انگیزه دانشجویان، نحوه پرورش خلاقیت در دانشجویان، نحوه پرورش یادگیری مادام العمر و خودآموزی در دانشجویان، بیشترین نیاز را داشته اند و برای مهارت های چگونگی تهیه طرح درس، نحوه تعیین حداقل آموزشی، اولویت بندی آن ها و نحوه تهیه راهنمای مطالعه، کمترین نیاز را ابراز کردند. در مطالعه آویژگان و همکاران (سال ۱۳۸۸) تحت عنوان «نیازسنجی آموزشی اعضای هیئت علمی بالینی دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان» نحوه پرورش یادگیری، همیشگی و خودآموزی در دانشجویان، اولویت اول گزارش شد (۱۴). همچنین نتایج مطالعه موحدی و همکاران با عنوان «بررسی نیازهای آموزشی مدرسان مراکز علمی - کاربردی تعاون همدان» نشان داد اعضای هیئت علمی مرکز علمی - کاربردی تعاون، در زمینه ایجاد انگیزه در فراگیران برای یادگیری، دارای بیشترین نیاز آموزشی هستند. با توجه به اینکه ایجاد تقویت و انگیزه یادگیری، تأثیر قابل ملاحظه ای بر کیفیت و اثربخشی نظام آموزشی دارد؛ لذا برگزاری کارگاه های آموزشی در زمینه روش های تدریس فعال، مشارکتی و مسئله محور؛ از جمله رویکردهایی است که می تواند زمینه مناسبی برای ایجاد انگیزه در فراگیران فراهم کند (۱۷). در مطالعات Leighton (۱۸) و Adkoli (۱۲) نیز بر اهمیت این موضوع تأکید شده است. در پژوهش حاضر، اعضای هیئت علمی کمترین نیاز را برای چگونگی تهیه طرح درس ابراز کردند که نتایج مطالعه آویژگان و همکاران در بین اعضای هیئت علمی علوم پایه و بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با یافته مطالعه حاضر همخوانی داشت (۱۴).

در مطالعه حاضر با توجه به طرح درس به عنوان آخرین اولویت در حیطه آموزش، به نظر می رسد اساتید کاملاً به آن مسلط بوده اند، هرچند سایر مطالعات این نکته را تأیید نمی کنند؛ به طوری که در پژوهش انجام شده در دانشکده پزشکی دانشگاه ماساچوست آمریکا (سال ۲۰۰۳)، مدیران اجرایی ارشد دانشگاه، نیاز به اصلاح و بهبود عملکرد تدریس را جزء اولویت آموزشی اساتید عنوان کردند (۱۹). همچنین در مطالعه سهیلی و همکاران (سال ۱۳۸۱) در دانشگاه علوم پزشکی تهران بیش از ۵۰٪ اعضای هیئت علمی، کارگاه فرآیند آموزش (کارگاهی پنج روزه و متشکل از سه بخش طرح درس، شیوه ها، فنون تدریس و ارزشیابی دانشجو) را در فعالیت های آموزشی خود مؤثر دانستند (۲۰). یافته های پژوهش اسدی و همکاران (سال ۱۳۹۰) تحت عنوان «نیازهای آموزشی اعضای هیئت علمی: اولویت ها - راهکارها» نشان داد نوشتن طرح درس، یکی از اولویت های انتخابی اساتید دانشگاه علوم پزشکی گیلان می باشد (۲۱). در مطالعه موحدی و همکاران نیز مشخص گردید مدرسان در حوزه تدریس و آموزش در زمینه های بروز دادن دانش و اطلاعات تخصصی، همچنین استفاده از فنون و شیوه های مختلف تدریس، دارای بیشترین نیاز آموزشی هستند. یکی از راه های توانمندسازی مدرسان در تدریس، شرکت در دوره مهارت های تدریس است که موجب آشنایی، فراگیری روش ها و فنون تدریس می شود؛ لذا در این رابطه طراحی دوره های آموزشی براساس اولویت های آموزشی که خود موجب اثربخشی این دوره ها می شود، از راهکارهایی است که می تواند از سوی مؤسسات آموزشی مورد توجه قرار گیرد (۱۷). در مطالعات Hung و همکاران (۲۲) و Mathers (۲۳) نیز مهارت های تدریس و شیوه های آموزشی، از اولویت های نخست در نیازهای آموزشی عنوان شدند؛ در حالی که در مطالعه شاهی و همکاران (۲۴) و عنبری و همکاران (۲۵)، حیطه طرح درس جزء اولویت های آخر بود. در پژوهش حاضر در حیطه پژوهش، سه اولویت اول را طراحی و اجرای پروژه های پژوهش های ثانویه (متا آنالیز، مرور سیستماتیک و غیره)، مهارت تحلیل آماری داده ها، شناخت محل ها و شرایط دریافت حمایت های علمی، مالی و مدیریتی جهت پژوهش و سه اولویت آخر را مقاله نویسی به زبان فارسی، نحوه برگزاری

ژورنال کلوب و جستجوی متون، منابع علمی و بانک‌های اطلاعاتی تشکیل می‌داد. از طرفی، براساس یافته‌های تحقیق، میانگین سنی مدرسان ۳۹ سال بود که تجربه کمی در این زمینه‌ها داشتند؛ بنابراین قابل توجه است که مدرسان این دانشگاه در زمینه‌های شناخت محل‌ها و شرایط دریافت حمایت‌های علمی، مالی و مدیریتی جهت پژوهش، مهارت تحلیل آماری داده‌ها، طراحی و اجرای پروژه‌های پژوهش‌های ثانویه (متا آنالیز، مرور سیستماتیک و غیره)، نیاز به آموزش بیشتری داشته باشند. در این راستا، در مطالعه توکلی و همکاران، اساتید در حیطه پژوهش بیشترین نیاز را در طراحی و اجرای مطالعات ثانویه مثل متا آنالیز بیان کردند (۲۶). در مطالعه آویژگان و همکاران (سال ۱۳۸۹) که با هدف «تعیین نیازهای آموزشی و اولویت‌بندی این نیازها در اعضای هیئت علمی پایه دانشکده پزشکی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان» انجام شد اساتید در حیطه پژوهش، بیشترین نیاز را به شناخت محل‌ها، شرایط دریافت حمایت‌های علمی، مالی و مدیریتی اعلام کردند که این نتایج با یافته‌های مطالعه حاضر در حیطه پژوهش همخوانی داشت (۱۴). همچنین نتایج مطالعه موحدی و همکاران نشان داد بیشترین نیاز آموزشی مدرسان مربوط به توانایی جستجو در منابع، پایگاه‌های اطلاعاتی، سپس مشاوره و راهنمایی دانشجویان در زمینه‌های علمی بوده است (۱۷). در حیطه توسعه فردی در قسمت نرم‌افزارهای کاربردی، بیشترین نیاز به SPSS، Photo Shop، Reference Manager و کمترین نیاز به Windows، Power Point، Internet Explorer اختصاص داشت. در این راستا، نتایج مطالعه انجام‌شده توسط آویژگان و همکاران در اعضای هیئت علمی علوم پایه و بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان با یافته مطالعه حاضر همسو بود (۱۴). در حیطه توسعه فردی در قسمت آموزش زبان انگلیسی، سه اولویت اول شامل: نحوه ارتباط با اعضای هیئت علمی داخلی و خارجی، محاوره، چگونگی استفاده از دوره‌های کوتاه‌مدت و درازمدت، همچنین فرصت‌های مطالعاتی و سه اولویت آخر متشکل از ترجمه متون علمی، نحوه خودارزیابی و ارزیابی از همکار، بودجه‌بندی و برنامه‌ریزی اقتصادی در حرفه، تشخیص داده شدند. در این حیطه، مطالعه میرزایی کارزان و همکاران (سال ۱۳۹۲) تحت عنوان «نیازسنجی آموزشی اعضای هیئت علمی

دانشگاه علوم پزشکی ایلام» نشان داد در حیطه زبان تخصصی، بالاترین نیاز آموزشی مربوط به نگارش متون علمی به زبان انگلیسی و کمترین نیاز آموزشی مربوط به ترجمه متون تخصصی بوده است (۲۷)؛ درحالی‌که در مطالعه آویژگان و همکاران، گفتگو به زبان انگلیسی، به‌عنوان اولین نیاز هیئت علمی بالینی دانشکده پزشکی اصفهان مطرح شد (۱۴). همچنین در مطالعه دیگری، آموزش روش‌های علمی جدید تخصصی، به‌عنوان اولویت اول نیاز اعضای هیئت علمی پایه دانشگاه علوم پزشکی اصفهان گزارش گردید (۲۸).

در حیطه فعالیت‌های اجرایی و مدیریتی نیز سه اولویت اول را مدیریت انگیزه، مدیریت آموزشی، مدیریت مؤثر جلسات و سه اولویت آخر را برنامه‌ریزی نیروی انسانی، مدیریت عمومی و تصمیم‌گیری تشکیل می‌داد. در این راستا، در مطالعه انجام‌شده بر روی اعضای هیئت علمی پایه دانشکده پزشکی دانشگاه اصفهان، دو اولویت اول به نیاز آموزشی در مدیریت استراتژیک و مدیریت زمان اختصاص یافت (۲۸)، همچنین در مطالعه دیگری که بر روی اعضای هیئت علمی بالینی دانشکده پزشکی دانشگاه اصفهان انجام شد، مدیریت زمان، به‌عنوان اولین نیاز و مدیریت استراتژیک، به‌عنوان آخرین نیاز مطرح گردید (۱۴). همچنین در مطالعه نیازسنجی مدرسین گروه داخلی در آمریکا، بیشترین فراوانی برای آموزش‌های آتی مربوط به مدیریت زمان، گزارش شد (۲۹). مدیریت زمان، به‌عنوان یکی از مهم‌ترین اولویت‌ها و نیازهای اساسی اعضای هیئت علمی می‌تواند به دلیل تراکم و تعدد زیاد کاری آن‌ها باشد؛ بنابراین باید فعالیت‌های اجرایی و مدیریتی اعضای هیئت علمی ارتقا یابد تا ضمن مدیریت و رهبری سیستم بتوانند به‌نحو شایسته و مطلوب، شرح وظایف و مسئولیت‌های گسترده خویش را مدیریت کنند.

در حیطه خدمات درمانی و ارتقای سلامت نیز قوانین و مقررات حرفه‌ای (تخصصی، دانشگاهی)، آموزش ارائه خدمات ادغام‌یافته (Multi-disciplinary)، نحوه رعایت اصول اخلاقی و انسانی در موارد اختلاف‌برانگیز جزء سه اولویت اول، همچنین نحوه درخواست و پاسخ‌گویی مشاوره‌های پزشکی، نحوه راه‌اندازی، مدیریت آزمایشگاه و نحوه ثبت اطلاعات بیمار، تکمیل مدارک پزشکی (رایانه‌ای کردن) و نحوه ایجاد بانک اطلاعاتی

به نظر می‌رسد دلایل اختلاف و متناقض بودن یافته‌های مطالعات انجام گرفته درخصوص نیازسنجی آموزشی اعضای هیئت علمی دانشگاه‌های کشور، به علت متفاوت بودن ابزار جمع‌آوری داده‌ها، علوم پایه یا بالینی بودن گروه هدف و متغیر بودن نوع برنامه‌ریزی‌های آموزشی دانشگاه‌ها بوده است؛ بنابراین قبل از اجرای برنامه‌های توانمندسازی اعضای هیئت علمی، برگزاری کارگاه‌ها، دوره‌های آموزشی و نیازسنجی اعضای هیئت علمی ضروری به نظر می‌رسد.

مطالعه حاضر باوجود تعیین اولویت‌ها و نیازهای آموزشی اعضای هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی قم، با محدودیت‌هایی نیز همراه بود که از میان آن‌ها می‌توان به عدم تمایل و انگیزه اعضای هیئت علمی برای مشارکت در تحقیق اشاره کرد.

نتیجه‌گیری

نتایج مطالعه حاضر با توجه به نیازسنجی آموزشی اعضای هیئت علمی به دست آمد. با توجه به این نتایج توصیه می‌گردد مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی دانشگاه براساس نیازهای آموزشی شناسایی شده طبق اولویت‌بندی، در جهت برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی، متناسب با نیاز اعضای هیئت علمی اقدام کند. همچنین پیشنهاد می‌شود معاونت آموزشی دانشگاه با کمک مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، همچنین معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه، به منظور توانمندسازی اعضای هیئت علمی، برنامه‌های آموزشی جدیدتری برای تقویت حوزه‌های آموزشی و پژوهشی طراحی و اجرا کند.

تشکر و قدردانی

این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی، مرکز ملی تحقیقات راهبردی آموزش پزشکی به شماره مصوب ۹۶۰۲۹۰ و همچنین مصوب معاونت تحقیقات و فناوری دانشگاه علوم پزشکی قم با کد اخلاق (به شماره IR.MUQ.REC1394.157) می‌باشد.

بدین وسیله از مدیر مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، مدیر مرکز ملی تحقیقات راهبردی آموزش پزشکی، مسئولین دانشکده‌ها و اعضای هیئت علمی دانشگاه که در اجرای این طرح همکاری داشتند، کمال تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

جزء سه اولویت آخر در این حیطه محسوب می‌شد. در این راستا، آویژگان و همکاران در مطالعه خود بر روی اعضای هیئت علمی بالینی دانشگاه علوم پزشکی اصفهان، بیشترین نیاز را به نحوه ثبت اطلاعات بیمار، تکمیل مدارک پزشکی (ثبت در رایانه) و نحوه ایجاد بانک اطلاعاتی اختصاص دادند (۱۴). با توجه به جدید بودن این تکنولوژی، عدم آموزش اساتید با سابقه و ضرورت به کارگیری این اطلاعات در تشخیص، درمان و اداره بیمار؛ نیاز به یادگیری ثبت اطلاعات بیمار و نحوه ایجاد بانک اطلاعاتی، ضروری به نظر می‌رسد. این در حالی است که نتایج مطالعه دیگری در دانشگاه علوم پزشکی اصفهان نشان داد در حیطه خدمات درمانی و ارتقای سلامت، اولویت اول نحوه راه‌اندازی و مدیریت آزمایشگاه می‌باشد (۲۸). در مطالعه حاضر بین جنسیت و حیطه نیازهای اعضای هیئت علمی، ارتباط معنی‌داری مشاهده نشد که این یافته با نتایج مطالعه انجام شده در دانشگاه علوم پزشکی ایلام همخوانی نداشت. همچنین در این مطالعه مشخص گردید بین وضعیت استخدام و حیطه‌های شش‌گانه وظایف اعضای هیئت علمی، ارتباط معنی‌داری وجود ندارد که با نتایج مطالعه انجام شده در دانشگاه علوم پزشکی ایلام همسو بود (۲۷). به نظر می‌رسد این اختلاف می‌تواند بدین دلیل باشد که هرکدام از دانشگاه‌ها برنامه‌ها و کارگاه‌های آموزشی مختلف و متفاوتی را برای توانمندسازی اعضای هیئت علمی خود به کار می‌گیرند؛ به علاوه نیاز به مهارت‌های مختلف در اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها با توجه به ویژگی‌ها و توانمندی‌های هر فرد نیز متفاوت است.

در مطالعه حاضر، در حیطه فعالیت‌های تخصصی خارج از دانشگاه، نیاز به روش‌های ارائه خدمات مشاوره‌ای فردی به جامعه، وظایف و نحوه فعالیت انجمن‌های علمی، اصول و روش‌های ارائه آموزش و مشاوره به جامعه توسط رسانه‌های جمعی به ترتیب احساس می‌شد؛ درحالی‌که در مطالعه آویژگان در این حیطه، وظایف و نحوه فعالیت انجمن‌های علمی؛ بالاترین اولویت را داشت (۲۸)، ولی در نیازسنجی آموزشی اعضای هیئت علمی بالینی دانشکده پزشکی دانشگاه اصفهان، اصول و روش‌های ارائه آموزش و مشاوره به جامعه توسط رسانه‌های ارتباط جمعی، بیشترین اولویت را در این حیطه به خود اختصاص داد (۱۴).

References:

1. Boucher BA, Chyka PJ, Fitzgerald WL, Hak LJ, Miller DD, Parker RB, et al. A comprehensive approach to faculty development. *Am J Pharm Educ* 2006;70(2):27. PubMed
2. Gharatapeh A, Rezaei M, Pashar Y, Asadi F, Safari Y, Nazari M. Comparison of the teaching quality aspects by Student Evaluation of Education Quality (SEEQ) and students survey questionnaires health school, Kermanshah University of Medical Sciences. *Educ Strategy Med Sci* 2015;8(4):247-54. [Full Text in Persian] Link
3. Bazargan A. From internal evaluation to quality assurance in higher education: the case of medical education in Iran. *J Med Educ* 2001;1(1):23-27. Link
4. Minaiyan M, Teimouri M, Ghorbani A. Internal assessment of pharmacy curriculum in pharmacy and pharmaceutical sciences school in Isfahan University of Medical Sciences within 2008-2009. *Iran J Med Educ* 2011;10(5):614-24. Link
5. Pololi LH, Dennis K, Winn GM, Mitchell J. A needs assessment of medical school faculty: caring for the caretakers. *J Contin Educ Health Prof* 2003;23(1):21-9. PubMed
6. Odabasi F. The organization of the faculty development programs for research assistants: The case of education faculties in Turkey. *Turkish Online J Educ Technol* 2008;7(3):56-63. Link
7. Dent J, Harden R, Editors. A practical guide for medical teachers. Edinburgh: Churchill Livingstone; 2001. Link
8. Toulabi T, Sheykhani A, Galehdar N, Anbari Kh, Mohammadi A, Majidmehr M. Educational needs of faculty members of Lorestan University of Medical Sciences By Delphi Technique. *J Nurs Educ* 2015;4(2):28-37. [Full Text in Persian] Link
9. Ackerman IN. Educational needs assessment tool. *J Physiother* 2016;62(4):228. Link
10. McCawley PF. Methods for conducting a needs assessment: guidelines for cooperative extension system professionals. University of Idaho Extension; 2009. Link
11. Spurlin JE. Using needs assessment as a holistic means for improving technology Infrastructure. *ELI Paper*; 2007. p. 1-10. Link
12. Adkoli BV, Al-Umran KU, Al-Sheikh MH, Deepak KK. Innovative method of needs assessment for faculty development programs in a Gulf medical school. *Educ Health (Abingdon)* 2010;23(3):389. PubMed
13. Shahidi S, Changiz T, Salmanzadeh H, Yousefy A. Factors affecting the needs assessment in continuing medical education: presenting a practical guideline for selecting models and techniques. *Iran J Med Educ* 2010;9(4):321-30. [Full Text in Persian] Link
14. Avijgan M, Karamalian H, Ashourioun V, Changiz T. Educational needs assessment of medical school's clinical faculty members in Isfahan University of Medical Sciences. *Iranian J Med Educ* 2009;9(2):93-103. [Full Text in Persian] Link
15. DiMauro NM. Continuous professional development. *J Contin Educ Nurs* 2000 31(2):59- 62. PubMed
16. Farhadian F, Tootoonchi M, Changiz T, Haghani F, Oveis Gharan S. Faculty members' skills and educational needs concerning clinical teaching methods in Isfahan University of Medical Sciences. *Iran J Med Educ* 2007;7(1):109-18. [Full Text in Persian] Link
17. Movahedi R, Zolikhahi Sayyar L, Mo'taghd M. Identifying educational needs among teachers in applied-scientific center of cooperative organization, Hamedan, Iran. *Higher Educ letter* 2017;9(36):115-42. [Full Text in Persian] Link

18. Leighton JP, Heffernan C, Kenneth Cor M, Gokiart RJ, Cui Y. An experimental test of student verbal reports and expert teacher evolutions as a source of validity evidence for test development. *J Appl Meas Educ* 2011;24(4):324-48. Link
19. Pololi LH, Dennis K, Winn GM, Mitchell J. A needs assessment of medical school faculty: caring for the caretakers. *J Contin Educ Health Prof* 2003;23(1):21-9. PubMed
20. Soheili S, Zeinalou AA, Sedighilani MA, Khakbazan Z. The effects of educational workshops holds by EDC of Tehran University of Medical Sciences on the participant faculty. *Iran J Med Educ* 2002;2(8 Supple):53. [Full Text in Persian] Link
21. Asadi A, Taheri M, Khoshrang H. Educational needs assessment of faculty members; priorities – strategies. *Res Med Educ* 2011;3(2):36-42. [Full Text in Persian] Link
22. Hung HL, Altschuld JW, Lee YF. Exploring training needs of educational program evaluators in the Asia Pacific region. *Eval Program Plann* 2012;35(4):501-07. Link
23. Mathers C, Oliva M. Improving instructions through effectiveness teacher evaluation. *Nati Compr Center Teach Qual* 2008;3 (12):33-51. Link
24. Shahi A, Shahi M, Avizhgan M, Kamali F, Hoseini Tashnizi SS, Naseriyan B, Razmara A. Educational needs assessment of academic members in Hormozgan University of Medical Sciences. *J Med Educ Dev* 2014;7(16):72-84. [Full Text in Persian] Link
25. Anbari Z, Zarinfar N. Need assessment & comparison of faculties developmental programs in Arak University of Medical Sciences. *Educ Dev Jundishapur* 2013;4(3):1-16. [Full Text in Persian] Link
26. Tavakoli Dastjerdi F, Neyestani M, Mirshahjafari E, Yamani N. Educational needs assessment of empowerment programs for faculty members of Isfahan University of Medical Sciences. *Iran J Med Educ* 2017;17:471-81. [Full Text in Persian] Link
27. Mirzaei karzan A, Keikhavani S, Hosseinzade M, Aeivazi AA. Educational needs assessment of faculty members in Ilam UMS. *J Med Edu Dev* 2013;6 (11):61-71. [Full Text in Persian] Link
28. Avizhgan M, Karam Alian H, Zandi B, Ashourioun V, Changiz T. Prioritization of educational needs of faculty members in medical school of Isfahan University of Medical Sciences. *Iran J Med Educ* 2011;10(5):735-47. [Full Text in Persian] Link
29. Houston TK, Ferencick GS, Clark JM, Bowen JL, Branch WT, Alguire P, et al. Comparing community-based and hospital-based internal medicine teachers. *J Gen Intern Med* 2004;19(4):375-9. Link